

Informatie Nicis masterclasses

Datum: Woensdag 10 oktober 2007

Ontvangst: 09:30 uur – 10:00 uur

Aanvangstijd: 10:00 uur

Locatie: Nicis Institute, Laan van NOI 300, Den Haag

Programma	2
Algemene informatie	3
Masterclass 'Sleutels voor actief burgerschap'	4
Masterclass 'Handreikingen voor de aanpak van probleemjongeren en veelplegers'	5
Masterclass 'Kansen van etnische diversiteit voor stedelijke economie'	6

=====

Programma masterclasses

Datum: Woensdag 10 oktober 2007
Ontvangst: 09:30 uur – 10:00 uur
Aanvangstijd: 10:00 uur
Locatie: Nicias Institute, Laan van NOI 300, Den Haag

=====

(Wijzigingen voorbehouden)

09:30 uur – 10:00 uur Ontvangst deelnemers

10:00 uur – 12:30 uur Exclusieve Masterclasses

Masterclass 1	Masterclass 2	Masterclass 3
'Sleutels voor actief burgerschap' Met bijdragen van o.a.: Prof. dr. F. (Frank) Hendriks - <i>UvT</i> Drs. M.E.A. (Menno) Hurenkamp - <i>UvA</i> Drs. T.M.F. (Ted) van de Wijdeven - <i>UvT</i>	'Handreikingen voor de aanpak van probleemjongeren & veelplegers' Met bijdragen van o.a.: Prof. dr. C.D. (Kees) van der Vijver - <i>UT</i> Drs. M.H.C. (Miriam) Barendse – <i>Politie Utrecht</i> Dr. G.W.J.M. (Gonneke) Stevens - <i>UU</i>	'Kansen van etnische diversiteit voor stedelijke economie' Met bijdragen van o.a.: Drs. C.A.W. (Coen) Bertens – <i>EIM</i> Drs. J. (Jaap) Korpel - <i>EIM</i> M. (Merdan) Yagmur - <i>VNO-NCW</i> Drs. A.E. (Annemarie) Bodaar - <i>UvA</i>

12:30 uur – 13:00 uur Verplaatsing naar Sociëteit de Witte voor deelnemers aan het middagprogramma van de Nicias jaarconferentie 2007

13:00 uur – 14:00 uur Ontvangst en lunch in Sociëteit de Witte

Algemene informatie Nicis Masterclasses

Woensdag 10 oktober 2007, 10.00 – 12.30 uur, Nicis Institute te Den Haag

Algemeen

Tijdens de Nicis Jaarconferentie van 10 oktober 2007 wordt de mogelijkheid geboden deel te nemen aan één van drie masterclasses, elk met een verschillend thema. In de Nicis masterclasses worden de deelnemers uitgedaagd om, na kennis genomen te hebben van de meest recente wetenschappelijke inzichten én de praktijkervaringen van diverse experts op het thema, gezamenlijk te komen tot handvatten voor de dagelijkse praktijk. Op basis van door de deelnemers aangeleverde casuïstiek en problematiek onderzoeken we welke aanbevelingen en plannen van aanpak voor beleid en uitvoering kunnen worden geformuleerd.

Doelgroep

De deelnemers aan een masterclass zijn bestuurders, beleidsmakers en onderzoekers van steden, departementen, universiteiten, onderzoeksinstellingen en andere organisaties die zich bezighouden met grootstedelijke problematiek. De deelnemer houdt zich in het dagelijks werk expliciet bezig met het onderwerp dat in de gekozen masterclass aan de orde komt.

Beperkt aantal deelnemers

Per masterclass is het aantal deelnemers beperkt tot maximaal 25 om in de discussie optimale uitwisseling en verdieping te waarborgen. Met deze werkvorm streven we naar intensieve onderlinge interactie om daarmee het gezamenlijk leren te bevorderen.

Opzet

Elke masterclass wordt geleid door een expert op het thema uit de wetenschap of onderzoekswereld. Het thema wordt ingeleid door de meest recente kennis en inzichten uit zowel onderzoek als de stadspraktijk te schetsen en de betekenis daarvan te duiden aan de hand van een voorbeeldcasus. De wetenschappelijke kennisontwikkeling op het thema wordt concreet gemaakt door in te zoomen op langlopend en kortlopend STIP-onderzoek¹. Daarbij komen de onderzoekers zelf aan het woord. Verdere inkleuring van het thema geschiedt door een expert uit de praktijk die put uit zijn of haar ervaringen. In discussie met de deelnemers vindt nadere verdieping plaats aan de hand van ingebrachte stedelijke uitdagingen, cases en best practices, met als doel de formulering van handvatten en aanbevelingen voor beleid en uitvoering.

¹ Het Stedelijk Innovatieprogramma (STIP) is een meerjarig onderzoeksprogramma dat praktisch toepasbare kennis ontwikkelt om het probleemoplossend vermogen van steden te vergroten. Het is een gezamenlijk programma van het Nicis Institute, NWO en de ministeries van BZK, VROM en VWS.

Masterclass 'Sleutels voor actief burgerschap'

Vitaal burgerschap wordt vaak gezien als de sleutel tot versterking van de democratie en verbetering van de leefkwaliteit in de verstedelijkte samenleving. Het gaat dan om burgerschap dat verder gaat dan toeschouwen; burgerschap dat 'alive and kicking' is. Een veel gehoorde aanname is dat een verbetering van het burgerschap van inwoners leidt tot wederzijds begrip tussen burgers en overheid en betere sociaal-economische prestaties. Veel beleidsmakers weten echter niet hoe deze vorm van burgerschap kan worden bevorderd of versterkt. Bovendien is er nog maar weinig bekend over de werking van burgerschapsprocessen. Vanuit wetenschappelijke inzichten en ervaringen uit de stedelijke praktijk proberen we te ontdekken wat eigenschappen zijn en wat de bruikbaarheid van actief burgerschap is, om uiteindelijk te komen tot het formuleren van beleidsaanbevelingen.

Masters: Frank Hendriks, UvT

Onderzoekers: Menno Hurenkamp, UvA
Ted van de Wijdeven, UvT

STIP-onderzoek 1 – "Burgerschap in lichte gemeenschappen"

Uitgevoerd door prof. dr. Jan Willem Duyvendak & drs. Menno Hurenkamp, UvA

In de politiek lijken betrekkelijk uitgesproken opvattingen te bestaan over het nut en de bruikbaarheid van burgerschap als instrument om de relatie met de burger te versterken. Veelal gaat men uit van de klassieke veronderstelling dat stadsbewoners burgerschap uitoefenen door politiek geëngageerd te zijn en zich actief tot (of tegen) de politiek te richten. Tegenwoordig wenden de meeste moderne burgers zich echter eerder tot *lichte gemeenschappen* om zich (maatschappelijk) te organiseren dan tot gevestigde instituties. Het zijn gemeenschappen waarin burgers elkaar net genoeg treffen om gezamenlijke loyaliteit te hebben, waarin soms het onderlinge gesprek, dan weer concrete actie of daden het verbindende element zijn. Het gaat hier ook om gemeenschappen die geen algemeen of politiek doel hebben, maar die overduidelijk toch een collectief vormen. Een aantal aspecten van deze relatief nieuwe vorm van burgerbetrokkenheid is nog niet onderzocht, zoals opvattingen van burgers zelf over burgerschap. In dit onderzoek wordt nagegaan wat de verhouding is tussen politieke en beleidsmatige ideeën over burgerschap enerzijds en ideeën van burgers zelf anderzijds en worden concrete aanknopingspunten geformuleerd voor het beleid ter bevordering van burgerschap.

STIP-onderzoek 2 – "Vitaal burgerschap als stedelijke vernieuwingsimpuls"

Uitgevoerd door prof. dr. Frank Hendriks & drs. Ted van de Wijdeven, UvT

Beleed ter bevordering van burgerschap en burgerparticipatie is lastig te ontwikkelen en tot een goed einde te brengen. De vraag die in veel steden een rol speelt is: 'Doen we het op dit terrein wel goed?'. Vanuit de politiek wordt wel geprobeerd op verschillende manieren bewoners te prikkelen individueel en gezamenlijk inhoud te geven aan hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de leefomgeving. Ook bij processen van stedelijke vernieuwing kan het belangrijk zijn om er burgers bij te betrekken, maar ook hier is vaak een gebrek aan kennis en inzicht hoe met de burger moet worden omgegaan. Dit onderzoek omvat een zoektocht naar mooie voorbeelden – *best practices* – van vitaal burgerschap in Nederlandse steden, waarbij wordt gezocht naar algemene patronen en specifieke varianten. Van deze voorbeelden worden zowel de implicaties als de voorwaarden in beeld gebracht.

Masterclass 'Handreikingen voor de aanpak van probleemjongeren en veelplegers'

Probleemjongeren veroorzaken veel overlast in wijken en buurten van de grote steden. Veelplegers brengen de maatschappij veel schade toe, zowel in materiële als in emotionele zin. Deze groepen bezorgen de stedelijke beleidsmakers, uitvoerders bij welzijnsorganisaties, jeugd- en jongerenwerk, politie en justitie veel hoofdbrekens. Schooluitval krijgt veel aandacht en dient voorkomen te worden. Stages en leerwerkplekken leveren de opstap naar arbeidsparticipatie. Diverse projecten worden opgezet en nieuwe methoden beproefd. Niet altijd is even duidelijk welke maatregelen succesvol zijn en waarom. Wat kunnen we leren van goede voorbeelden? Wat zijn de grote risico's? Hoe verloopt de samenwerking van de diverse betrokken instanties. Wat gaat goed en wat minder goed in de aanpak? Vanuit wetenschappelijke inzichten en ervaringen uit de stedelijke praktijk wordt gezocht naar de factoren die belangrijk zijn voor het formuleren van beleidsaanbevelingen.

Masters: Kees van der Vijver, UT
Miriam Barendse, plv. korpschef Utrecht
Onderzoekers: Gonneke Stevens, UU
Inge Bakker, UT

Onderzoek 1 – Marokkaanse probleemjongeren: risicoprofielen en aangrijpingspunten voor preventie. Uitgevoerd door prof. dr. W.A.M. (Wilma) Vollebergh & dr. G.W.J.M. (Gonneke) Stevens (UU)

Onder probleemjongeren zijn Marokkaanse jongeren, in vergelijking met andere etnische groepen – waaronder de autochtone – relatief vaak vertegenwoordigd. Het onderzoek gaat in op de vraag hoe dit komt en hoe de oververtegenwoordiging aan te pakken is. Dit onderzoek is het eerste in Nederland waar een groep Marokkaanse jongeren met een (zeer) problematische achtergrond wordt vergeleken met een grote groep Marokkaanse jongeren uit minder problematische gezinnen. Het onderzoek sluit aan bij dominante theorieën over criminaliteit en deviatie onder jongeren en het eco-culturele theoretische raamwerk

Onderzoek 2 – Ketenaanpak veelplegers in grote steden. Uitgevoerd door prof. dr. C.D. (Kees) van der Vijver & drs. G.D. (Inge) Bakker (UT)

Rond de aanpak van veelplegers zijn medio 2004 in de grote steden in Nederland samenwerkingsverbanden ontstaan van Justitie, gemeente en hulpverleningspartners. De proactieve afstemming tussen de partijen was nieuw, of in elk geval verregaander dan voorheen het geval was (Bakker, 2007 in City journal #7). In dit onderzoek wordt het functioneren van de zogenaamde ketenaanpak in de steden Amsterdam, Enschede, Rotterdam en Utrecht ten aanzien van veelplegers onderzocht. Hoe is de aanpak georganiseerd? Hoe verloopt de samenwerking tussen verschillende betrokken partijen, welke problemen en knelpunten doen zich hierbij voor? Welke factoren zijn bepalend voor het succesvol functioneren van de samenwerkingsverbanden en wat zijn de effecten van de aanpak en interventies?

Masterclass 'Kansen van etnische diversiteit voor stedelijke economie'

Bedrijvigheid in de steden geven een impuls aan de economie. Dat geldt voor het grootschalige bedrijfsleven, maar met name ook voor het midden- en kleinbedrijf. Nieuw ondernemerschap staat in de grote steden hoog op de agenda. Ook onder de (niet-westerse) allochtonen zijn veel (startende) ondernemers. Er worden in diverse steden maatregelen voorgesteld om ondernemerschap onder allochtonen te stimuleren en te professionaliseren. Vaak is het echter niet duidelijk of deze maatregelen nut hebben en tot de gewenste effecten leiden. Welke factoren en mechanismen spelen een rol om het aanwezige potentieel tot bloei te brengen? In hoeverre kunnen gemeenten dit potentieel benutten om tot optimale arbeidsparticipatie van de hele bevolking en duurzame stedelijke economische ontwikkeling te komen? Vanuit wetenschappelijke inzichten en ervaringen uit de stedelijke praktijk wordt gezocht naar de factoren die belangrijk zijn voor het formuleren van beleidsaanbevelingen.

Masters: Jaap Korpel, EIM
Merdan Yagmur, VNO-NCW
Onderzoekers: Annemarie Bodaar, UvA
Coen Bertens, EIM

STIP-onderzoek 1 – "Gekleurde buurten als plaatsen van vermaak"
Uitgevoerd door prof.dr. Jan Rath, drs. Annemarie Bodaar & drs. Ilse van Liempt, UvA

Diverse oude volksbuurten met grote concentraties immigranten ontpoppen zich als broedplaatsen van etnisch ondernemerschap en onder bepaalde voorwaarden zelfs als locaties voor vertier en consumptie. Voorbeelden zijn buurten als Lombok (Utrecht), de Zeedijk en omgeving en De Pijp (Amsterdam), de Westkruiskade, Middellandsestraat en verder (Rotterdam). Dit onderzoek betreft de opkomst van gekleurde buurten als bestemming voor toeristen en dagjesmensen, en gaat met name in op de vraag of etnische diversiteit bijdraagt tot het versterken van het ondernemerschap, de kwaliteit van de lokale economie en van de buurt als geheel. Het onderzoek beoogt o.a. te analyseren hoe deze buurten zich hebben ontwikkeld tot plaatsen van vermaak (horeca, fun shopping, enzovoorts). Ook wordt bekeken welke factoren hebben geleid tot deze ontwikkeling, welke rol de (lokale) overheid speelt en hoe de ondernemers en hun eventuele organisaties en de andere betrokken partijen met elkaar interacteren.

STIP-onderzoek 2 – "Economische waarde van etnische diversiteit"
Uitgevoerd door drs. Coen Bertens e.a., EIM

De laatste jaren zijn er onder niet-westerse allochtonen veel ondernemers bijgekomen, al is de ondernemerschapsquote nog steeds lager dan onder autochtone ondernemers. De groep niet-westerse allochtone ondernemers van de 2e generatie is nog klein, maar groeit snel. Door de toename van het aantal wordt het economische belang echter steeds groter en biedt het de vier grote steden van Nederland economische kansen. Het in beeld brengen van deze kansen moet leiden tot adequatere beleidsinstrumenten om zo optimaal in te kunnen spelen op de aanwezige kansen teneinde de lokale economie te versterken, de arbeidsparticipatie van alle delen van de bevolking te vergroten en de werkloosheid in specifieke groepen gericht te bestrijden. Dit onderzoek richt zich op het ontwikkelen van indicatoren voor die economische kansen op stedelijk niveau. Daarbij wordt ook bekeken welke economische kansen voortvloeien uit etnische diversiteit en wat de verwachtingen zijn ten aanzien van de ontwikkelingen op dat gebied. Het onderzoek moet voorts leiden tot effectieve (beleids)mogelijkheden om de kansen van etnische diversiteit te benutten.